

VI Tarnowskie Dni Cecylianckie

(Tarnów, 19–26 listopada 2016 r.)

W Tarnowie już po raz szósty odbyły się Tarnowskie Dni Cecylianckie w związku z przypadającym corocznie liturgicznym wspomnieniem św. Cecylii — patronki muzyki kościelnej. Ich głównym organizatorem był Wydział Muzyki Kościelnej Kurii Diecezjalnej w Tarnowie. W organizację tego przedsięwzięcia włączyli się także: Wydział Teologiczny Sekcja w Tarnowie Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, Diecezjalne Studium Organistowskie im. ks. K. Pasionka w Tarnowie, Zespół Szkół Muzycznych im. I.J. Paderewskiego w Tarnowie, Chłopięcy Chór Katedralny *Pueri Cantores Tarnovienses*, parafia katedralna pw. Narodzenia NMP w Tarnowie oraz parafia pw. NSPJ w Tarnowie. Patronat nad wszystkimi wydarzeniami artystycznymi objął biskup tarnowski Andrzej Jeż. Od strony finansowej wydarzenia wsparła Gmina Miasta Tarnów. Punktem centralnym tego rocznych Tarnowskich Dni Cecylianckich było błogosławieństwo nowo wybudowanych — w kościele Najświętszego Serca Pana Jezusa w Tarnowie — romantycznych organów piszczalkowych w stylistyce francuskich organów II połowy XIX w., które budował Aristide Cavaille-Coll (uważany za największego organistę swoich czasów).

VI Tarnowskie Dni Cecylianckie rozpoczęły się 19 listopada (tj. sobota) audycją organową uczniów Diecezjalnego Studium Organistowskiego w Tarnowie i Zespołu Szkół Muzycznych w Tarnowie. Koncert odbył się w sali organowej Diecezjalnego Studium Organistowskiego o godz. 11.30, a swoją obecnością środowisko szkolne licznie zebrane w sali koncertowej zaszczylił światowej klasy organista mieszkający na co dzień w Brukseli Karol Gołębiowski. W ramach audycji zaprezentowali się młodzi adepci sztuki organowej z Zespołu Szkół Muzycznych w Tarnowie: Grzegorz Wijas (klasa organów mgr Elżbiety Maciejowskiej) i Stanisław Cygan (klasa organów mgra Wiesława Kaczora) oraz z Diecezjalnego Studium Or-

ganistowskiego w Tarnowie: Łukasz Czuchra oraz Paweł Nowak (klasa organów mgra W. Kaczora) oraz Marcin Surdział (klasa organów ks. dra Grzegorz Piekarza). Całość poprowadził piszący te słowa.

Przedpołudniowa audycja była zaledwie małym preludium do wieczornego recitalu organowego Karola Gołębiowskiego w kościele pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Tarnowie. Był to pierwszy oficjalny recital w wykonaniu tej klasy wirtuoza gry na organach na jeszcze niepobłogosławionych organach. Recital rozpoczął się o godz. 18.45 (po Mszy św. wieczornej). Program recitalu przedstawiał się następująco: Jan Sebastian Bach (1685–1750) — *Toccatà i fuga d-moll BWV 565* oraz *Arioso BWV 146*; Felix Borowski (1872–1956) — *III Sonata d-moll (Allegro con spirit, Intermezzo, Andante, Andante maestoso – Allegro vivace)*; Cesar Franck (1822–1890) — *Prélude, fugue, variation*; Eugène Gigout (1844–1925) — *Toccatà*; Léon Boellmann (1862–1897) — *Prière à Notre Dame i Toccatà z Suity Gotyckiej*. Zgromadzeni licznie wierni i melomanii (ok. 300 osób) nie mogli wyjść z zachwytu nad pięknem i bogactwem brzmienia wybudowanych z wielkim poświęceniem i ofiarnością tutejszych parafian nowych organów. Warto tu wspomnieć, że wykonawca zachwycony brzmieniem instrumentu postanowił w październiku b.r. nagrać płytę CD z dziełami romantycznymi mistrzów tamtego okresu. Promocja tej płyty odbyła się w ramach niniejszego recitalu artysty, która też była wspaniałym upominkiem dla zebranych na koncercie w świątyni wiernych. Natomiast sam artysta wyraził się o organach, że jest to obecnie najlepszy instrument w Polsce o tej stylistyce, jaki zna. Recital, na którym zebrało się wiele ponad 200 melomanów, poprowadził autor niniejszego sprawozdania.

Następnego dnia gościł w Tarnowie inny znany wirtuoz gry organowej, prof. Wiktor Łyjak z Kielc. On też miał możliwość wcześniej (w wakacje) zapoznać się z tarnowskim instrumentem. Zauroczony jego możliwościami, przyjechał do Tarnowa także w czasie VI Tarnowskich Dni Cecyliańskich ze swoim recitalem, który rozpoczął się o godz. 18.45. Program przedstawiał się następująco: Johann Sebastian Bach (1685–1750) — *Preludium i fuga a-moll BWV 543* oraz chorał *Allein Gott in der Höh' sei Ehr' BWV 662*; César Franck (1822–1890) — *II Chorał h-moll*; Konstanty Gorski (1859–1924) — *Fantazja f-moll*. Podobnie jak Karol Gołębiowski, nie krył swojego zachwytu nad nowym instrumentem. W recitalu uczestniczyło ponownie bardzo wielu melomanów (około 250 osób), a poprowadził go mgr Wojciech Szczerba — organista z tejże parafii.

W poniedziałek 21 listopada Tarnowskie Dni Cecyliańskie rozpoczęły się o godz. 10.00 (także w kościele NSPJ) warsztatami prowadzonymi przez światowej klasy wirtuoza gry organowej, prof. Juliana Gembalskiego z Akademii Muzycznej w Katowicach głównie dla uczniów Diecezjalnego Studium Organistowskiego w Tarnowie i Zespołu Szkół Muzycznych w Tarnowie. W warsztatach mogli wziąć udział też organiści, którzy już pełnią obowiązki organisty w swoich kościołach. Każdy chętny mógł na dobrym instrumencie choć przez chwilę popracować nad swoim

repertuarem pod okiem prof. Gembalskiego. Dla młodych adeptów gry na organach było to nieocenione i niezapomniane doświadczenie. Warsztaty trwały do 15.30 z godziną przerwą na obiad.

Wieczorem tego samego dnia przenieśliśmy się już o kilka poziomów wyżej w percepcji muzyki organowej, gdyż prof. Julian Gembalski sam zasiadł do instrumentu podczas swojego recitalu, który rozpoczął się o godz. 18.45. Program, który wykonał, był następujący: Johann Sebastian Bach (1685–1750) — *Preludium i fuga c-moll*, BWV 546; Julian Gembalski (1950) — Wariacje na temat pieśni kościelnej (improvizacja); Cesar Franck (1822–1890) — *Piece heroique*; Otto Olsson (1879–1964) — Trzy medytacje gregoriańskie op. 30: *Creator alme siderunt, O quod undis lacrimarum* i *Salve Regina*; Feliks Nowowiejski (1887–1946) — *Epilog aus der III Symphonie „Lourdes”*, op. 45 nr 3, i Julian Gembalski (1950) — *Musica sacra* (Improvizacja). O wielkim podziwieniu dla wykonawcy niech świadczy fakt, że konferansjer w czasie koncertu profesora poprosił jedną osobę spośród licznie zebranych melomanów (ok. 250 osób) o podanie tytułu jednej znanej pieśni liturgicznej. Los padł na pieśń: *Cóż Ci Jezu damy*. To, co następnie usłyszeliśmy w czasie improvizacji na podany temat, trudno jest oddać w jakichkolwiek słowach. Sam profesor nie krył uznania dla instrumentu i jego wykonawcy, stwierdzając, że jest to najlepszy instrument, jaki wyszedł z firmy organmistrzowskiej z Wołomina.

W liturgiczne wspomnienie św. Cecylii — 22 listopada (tj. wtorek) — przed południem w budynku Diecezjalnego Studium Organistowskiego im. ks. K. Pasionka w Tarnowie w tamtejszej sali organowej miał miejsce VI Ogólnopolski Konkurs Organowy Uczniów Diecezjalnych Studium Organistowskich. Na konkurs zgłosiło się 16 osób z pięciu ośrodków diecezjalnych kształcących organistów (z Opola, Kalisza, Łodzi, Gniezna i Tarnowa). Ostatecznie w konkursie wystąpiło 14 osób. *Jury* w składzie: prof. Julian Gembalski (Katowice) — przewodniczący, mgr Agnieszka Kosmecka (Gniezno), mgr Dawid Długosz (Łódź), Anna Sikora (Opole) i mgr Sławomir Barszcz (Tarnów) przyznało nagrody, które zostały ogłoszone dopiero wieczorem.

Wcześniej, bo o godzinie 18.00, wszyscy uczestnicy zebrali się w kościele NSPJ w Tarnowie na uroczystej Mszy św. ku czci św. Cecylii, której przewodniczył i homilię wygłosił ks. prof. Andrzej Zając. Wszystkie śpiewy zostały przygotowane i wykonane przez Chłopięcy Chór Katedralny *Pueri Cantores Tarnovienses* (dyr. — ks. dr G. Piekarczyk): na wejście — *Cecylia Panno śpiewna*; na przygotowanie darów — *Exultate Deo* (A. Scarlatti); na dziękczynienie: *O Boże dzięki składamy* (opr. ks. K. Pasionek); części stałe zostały wzięte z *Mszy „De Angelis”* (W. Menschick). Bezpośrednio po Mszy św. miał miejsce koncert muzyki chóralnej i organowej, który wykonał Chłopięcy Chór Katedralny oraz miejscowy organista, mgr Wojciech Szczerba. Program koncertu przedstawiał się następująco: chór mieszany: Tomas Luis de Victoria (1548–1611) — *O magnum misterium*; Tomas Luis de Victoria (1548–1611) — *Ave Maria*; Sergei Rachmaninow (1873–1943) — *Bogoroditse Devo*;

organy: César Franck — *Cantabile*; chór męski: Piotr Jańczak — *Pater noster*; opr. Henry Smith — *Ride the Chariot*; organy: Max Reger — *Gloria in excelsis*, op. 59; chór mieszany: Tadeusz Paciorkiewicz (1916–1998) — *Ave Regina caelorum*; Józef Świder (1930–2014) — *Do kraju tego*; Józef Świder (1930–2014) — *Modlitwa do Bogurodzicy* i Henryk J. Botor (1960) — *Alleluja*. Po koncercie nastąpił długo wyczekiwany szczególnie przez uczestników konkursu organowego moment ogłoszenia wyników. Jury postanowiło przyznać następujące nagrody i wyróżnienia: I miejsce *ex aequo* dla Mikołaja Szczęsnego z Opola (klasa organów mgr Anny Sikory) oraz dla Kingi Szaleckiej z Tarnowa (klasa organów mgr Wiesława Kaczora); II miejsce dla Macieja Alberta z Opola (klasa organów mgr Anny Sikory); III miejsce dla Pauliny Bartkowiak z Gniezna (klasa organów mgr Jakuba Pankowiaka) i dwa wyróżnienia: dla Szymona Marzoga z Opola (klasa organów mgr Gabrieli Czurlok) oraz Aleksandry Wojciechowskiej z Gniezna (klasa organów mgr Agnieszki Kosmeckiej). Każdy z wykonawców oprócz pamiątkowych dyplomów, skromnych upominków z Biura Promocji Miasta Tarnowa otrzymał także nagrodę, którą była monografia *Joann Sebastian Bach* Christopha Wolffa.

Kolejny dzień VI Tarnowskich Dni Cecyliańskich przyniósł pewne *novum*, bowiem po raz pierwszy w ich ramach została zorganizowana konferencja naukowa zatytułowana *Wokół nowych organów w kościele pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa*. Konferencja odbyła się w sali organowej Diecezjalnego Studium Organistowskiego w Tarnowie w godz. 10.00–16.30 (z godzinną przerwą o 13.00). W konferencji, której *spiritus movens* był mgr Paweł Pasternak, zostały przedstawione następujące referaty: dr hab. Jarosław Wróblewski (Warszawa) — *Romantyczne organy francuskie* (nie został wygłoszony, ale będzie drukowany); ks. dr Ryszard Banach (Tarnów) — *Początki kościoła Najświętszego Serca Pana Jezusa w Tarnowie i jego budowniczy, bł. ks. Roman Sitko*; Piotr Matoga (Kraków) — *Działalność organmistrzów Żebrowskich i pierwsze organy w kościele NSPJ w Tarnowie*; mgr Paweł Pasternak (Warszawa) — *Tadeusz Rajkowski i jego „opus vitae” — organy w kościele NSPJ w Tarnowie*; mgr Wojciech Szczerba (Tarnów) — *Nowe organy w kościele NSPJ w Tarnowie*; dr Michał Szostak (Licheń) — *Wielkie organy bazyliki w Licheniu w zestawieniu z największymi organami świata*; dr Andrzej Gładysz (Lublin) — *Organy dekanatu pilzneńskiego do 1786 roku*; mgr Michał Wieczorek (Tarnów) — *Organy dekanatu Tarnów-Wschód*; ks. dr Andrzej Dudek (Tarnów) — *Akompaniament muzyczny w liturgii końca XIX w. i obecnie*.

Kwintesencją tego dnia — podobnie jak i poprzednich — był recital organowy w kościele NSPJ w Tarnowie, tym razem w wykonaniu dra hab. Jarosława Wróblewskiego z Uniwersytetu im. F. Chopina z Warszawy. Tradycyjnie rozpoczął się on o godz. 18.45 i zawierał następujący program: Marian Sawa (1937–2005) — *Ave Maris Stella*; Jehann Alain (1911–1940) — *Postlude pour l'Office de Complies* oraz *Litanie*; Mario Enrico Bossi (1861–1925) — *Ave Maria* op. 104, nr 2; Ottorino Respighi (1879–1936) — *Preludio in La minore sopra un Corale di Bach „Ich*

hab' mein Sach Gott Heimgestellt"; Eugeniusz Walkiewicz (1880–1946) — *Adagio*; Louis Vierne (1870–1937) — *Stèle pour un enfant défunt z Triptyque* op. 58; César Franck (1822–1890) — *Chorał a-moll*. Po koncercie sam wykonawca wyrażał się bardzo pochlebnie o nowym instrumencie, stwierdzając m.in., że jest bardzo inspirującym, świetnie nadającym się do wykonywania muzyki romantycznej.

Ostatnim punktem i chyba bezsprzecznie kulminacyjnym tegorocznych obchodów było błogosławieństwo nowo wybudowanych organów w kościele NSPJ w Tarnowie. Uroczystość ta miała miejsce 26 listopada (tj. sobota), a więc już w wigilię I niedzieli Adwentu podczas Mszy św. o godz. 18.00. I tu najpierw trzeba wspomnieć o samym instrumencie i genezie jego powstania. Pomysł dotyczący budowy nowego instrumentu zrodził się w 2009 r. za sprawą ks. prałata Antoniego Bielaka — proboszcza w tamtejszej wspólnotce. Parafia wtedy stanęła naprzeciw wyzwania wyremontowania bardzo zaniedbanych 77-głosowych organów pneumatycznych Tadeusza Rajkowskiego z Włocławka. Koszt kapitalnego remontu oszacowano na ok. 450 tys. zł. Zdecydowano wtedy, że korzystniej będzie wybudować nowe organy. Spośród ofert, które zostały zgłoszone do konkursu (5 firm), wygrała firma Dariusza Zycha z Wołomina. Firmy przystępujące do konkursu miały narzuconą dyspozycję organów (autor: Krzysztof Siewkowski), które miały swoim brzmieniem i budową nawiązywać do romantycznych organów francuskiego organmistrza z II połowy XIX w. Aristide'a Covaille-Coll'a. Umowę podpisano w 2010 r., a jej zrealizowania doczekaliśmy się w 2016 r., kiedy to w czerwcu nastąpił komisyjny odbiór instrumentu. Według oceny fachowców, którzy mieli możliwość zasiąść do tego instrumentu, jest to jeden z najlepszych instrumentów w Polsce w tej stylistyce.

Instrument został pobłogosławiony przez ks. bp. Andrzeja Jeża w czasie Mszy św., na której było zebranych wielu kapłanów zaproszonych przez obecnego proboszcza — ks. dra Adama Kardysia, wiernych i miłośników muzyki organowej. W czasie liturgii śpiewała schola gregoriańska Chłopięcego Chóru Katedralnego (dyr. ks. dr G. Piekarcz): na wejście — *Rorate caeli* i na Komunię: *Ave verum*. Przy organach zasiadł mgr Wojciech Szczerba (do części stałych: *Msza Jubileuszowa* ks. K. Pasionka), natomiast pozostałe części wykonał dr Henryk J. Botor z Tych, improwizując do pieśni liturgicznych. Po zakończonej Mszy św. recital H. Batora był swoistym zwieńczeniem całych obchodów cecylikańskich. Artysta zgodził się, by w czasie recitalu zabrzmiała symfonia składająca się z czterech części (*Allegro*, *Adagio*, *Scherzo* i *Final*) zaimprowizowana przez samego artystę, na temat, który podał przed samym koncertem ks. bp. Andrzej Jeż. Tematem był hymn *Bogurodzica*. Usłyszeliśmy przepiękny, monumentalny utwór ukazujący całą niemalże historię narodu polskiego oplecioną jak nić *Bogurodzicą*. Sam artysta po koncercie nie ukrywał swojej fascynacji instrumentem, stwierdzając, że nie zna lepszego instrumentu w Polsce o tej stylistyce.

VI Tarnowskie Dni Cecylikańskie przeszły do historii. W tym miejscu chce się zawołać: *Ad maximam Dei gloriam et sanctificandem populi*. I choć wszystko, co

posiadamy, jest darem, który otrzymujemy od kochającego nas Boga Ojca, to jednak trzeba tu wyrazić wdzięczność wszystkim instytucjom i osobom, które przyczyniły się do uświetnienia i sprawnego przebiegu kolejnych już Dni Cecylińskich w Tarnowie. W sposób szczególny chciałbym tu wspomnieć najbliższych współpracowników, na których zawsze można liczyć: organistę bazyliki katedralnej — mgra Sławomira Barszcza, organistę z Szywnołu — mgra Wiesława Kaczora oraz organistę z kościoła pw. NSPJ w Tarnowie — mgra Wojciecha Szczerbę. Wszystkim — wymienionych i niewymienionych — w miarę ich zaangażowania niech Pan Bóg wynagrodzi. *Deo gratias!*

Ks. Grzegorz Piekarczyk